Ο ΝΟΥΜΑΣ
ΕΦΗΜΕΡΙΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ—ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ—ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ 4
Ἀθῆναι 27 Μαρτίου 1903.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

* * *

Η ΕΘΝΙΚΗ ΕΟΡΤΗ

νὰ καταργηθῇ. Ἀρκετὰ χρόνια τὴν ἐγιορτάσαμε κ' εἶνε καιρὸς πειὰ οἱ Ρωμηοὶ νὰ παύσωμεν ἐξαντλούμενοι εἰς λόγους, ζητωκραυγὰς καὶ προσφωνήσεις. Νὰ καταργηθῇ ἡ Ἐθνικὴ ἑορτή. Ν' ἀφήσουμε πειὰ τοὺς ἀνδριάντας, τὰς σκιὰς καὶ τὰς ἀναμνήσεις καὶ ν' ἀρχίσουμε νὰ σκεπτόμεθα μὲ ποιὸν τρόπον πρέπει νὰ ἐργασθοῦμε γιὰ νὰ φτειάξουμε καὶ ἐμεῖς κάποιαν ἱστορίαν, τὴν ὁποίαν νὰ κληροδοτήσωμεν στοὺς ἀπογόνους μας. Πῶς ὑπάρχει κάποιος σπινθὴρ ζωῆς μέσα μας, κανένας δὲν τὸ ἀρνεῖται. Ὁ σπινθὴρ ὅμως αὐτὸς—πιστεύσατέ το—κάθε Εἰκοστὴν Πέμπτην Μαρτίου λιγοστεύει καὶ μὲ τὸν καιρὸν θὰ σβύσῃ [illegible], ἐξαντλούμενος εἰς λόγια, θυσιαζόμενος στὸν βωμὸν τοῦ Εὐκόλου πατριωτισμοῦ.

Ἱερὰ τὰ κόκκαλα τῶν προγόνων. Ἀλλ' ἡ Ἐλευθερία ἂν εἶνε βγαλμένη ἀπ' αὐτά, εἶνε ὅμως ἀπ' αὐτὰ καὶ βλαμμένη, ἀφοῦ ὅλοι τὸ πιστεύουμεν ἐνδομύχως ὅτι ἐκπληροῦμεν τὸ πρὸς τὴν πατρίδα καὶ τὴν Ἐλευθερίαν καθῆκον, λιβανίζοντες τὰ κόκκαλα αὐτὰ καὶ ἀνυμνοῦντες τὴν δόξα τους.

Πότε θὰ λησμονήσουμε τὴν παλαιὰν Εἰκοστὴν Πέμπτην Μαρτίου καὶ θὰ ἐργασθοῦμεν ὅλοι μὲ τὴν καρδιά μας νὰ φτειάξουμε μιὰ καινούργια, καθαρῶς δική μας;

Ἡμεῖς στὴν ἱστορία μας ἀκόμη δὲν μποροῦμε
μιὰ λέξι νὰ χαράξουμε, σταθήκαμε στὴ μέση,
αἱμούδιασε τὸ χέρι μας, τὴν πέννα μας βουτοῦμε
μὰ μία λέξι στὸ χαρτὶ δὲν μπόρεσε νὰ πέσῃ.

Ἀλλοῖ! σ' ἐκεῖνο τὸ λαὸ που λέξι δὲν χαράζει
νὰ πάῃ μπρὸς στὴν ἔνδοξη παληά του ἱστορία
καὶ μὲ τὰ λόγια μοναχὰ τὴ δόξα του γιορτάζει
θαμμένη μέσ' στὰ μνήματα, στ' ἀρχεῖα, στὰ βιβλία!.

Δὲν εἶνε σημερινοὶ οἱ στίχοι αὐτοί. Ἐγράφησαν ἄλλοτε, πρὸ ἐτῶν, εἰς μίαν ἄλλην Εἰκοστὴν πέμπτην Μαρτίου, πρὶν ἀνατείλῃ ἀκόμη ἡ ἔνδοξη ἡμέρα, ποῦ εἰς τοὺς κάμπους τῆς Θεσσαλίας θὰ ἐφιλοτεχνούσαμε τὴν δαφνοστεφῆ συνέχειαν τῆς ἡρωικῆς τοῦ Εἰκοσι Ἕνα ἐποποιΐας.

Μ' ΟΛΑ

τὰ μασημένα λόγια του, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ὅμως ἔβγαινε κάποιο καθαρώτατο συμπέρασμα, μᾶς εἶπεν ὁ κ. Δηλιγιάννης κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς Δευτέρας ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν εἶνε καὶ τόσον ἐνθουσιασμένη διὰ τὴν Διεθνῆ Ἔκθεσιν, ἡ ὁποία διοργανοῦται στὸ Ζάππειον. Μ' ἄλλους λόγους, ἡ Κυβέρνησις βγάζει ἀπ' ἐπάνω της κάθε εὐθύνην διὰ τὰ τελούμενα καὶ τὰ τελεσθησόμενα.

Ἀλλ' ἀρκεῖ αὐτό; Ἀρκοῦν τὰ μασημένα λόγια τοῦ κ. Δηλιγιάννη καὶ ἀρκεῖ ὁ διορισμὸς ἑνὸς κυρίου, οἱουδήποτε, ὡς Βασ. Ἐπιτρόπου, νὰ ἀποσοβήσῃ τὸν κίνδυνον,—ἂν ἐννοεῖται, ἐπίκειται κανένας τέτοιος κίνδυνος—καὶ νὰ διαφυλάξῃ ἀπρόσβλητον τὴν Ἐθνικὴν ἀξιοπρέπειαν;

Οἱ λόγοι τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ, οἱ δημοσιευθέντες αὐτούσιοι εἰς τὴν «Πρωΐαν», πολὺ μᾶς ἐφώτισαν, ἂν καὶ τοὺς ἠθέλαμεν φαεινοτέρους καὶ κατηγορηματικωτέρους.

Η ΤΡΟΧΗΛΑΤΟΣ

καρμανιόλα, ἡ ὁποία ἐξακολουθεῖ κατὰ μεγάλην τῶν χαριτωμένων Ἀρχῶν μας συγκατάβασιν νὰ καλῆται «Τροχιόδρομος Ἀθηνῶν καὶ περιχώρων» ἐθαυματούργησε πάλιν προχθὲς κατακερματίσασα ἕνα δυστυχισμένο κοριτσάκι στὴν ὁδὸν Πειραιῶς, παρὰ τὸ Ρεβιθοκουλείον.

Ὅπως ἀπεδείχθη, διὰ τὸ δυστύχημα αὐτὸ δὲν ἔπταιε καθόλου ὁ ὁδηγὸς τοῦ τράμ. Ἔπταιε τὸ ἀφαλιστικὸν μηχάνημα, τὸ φρένο δηλ., τὸ ὁποῖον ἦτο, ὅπως εἶνε καὶ ὅλα τὰ ὑλικὰ τῆς περιφήμου αὐτῆς Ἑλληνο-Ἑβραϊκῆς συμμορίας, χαλασμένο καὶ πταίει ἡ Πολιτεία ἡ ὁποῖα ἀφήνει τὶς καρμανιόλες αὐτὲς νὰ περιφέρωνται μέσα στὴν πόλιν καὶ νὰ ἐργάζωνται ἐπιτυχῶς πρὸς ἐλάττωσιν τοῦ πληθυσμοῦ.

Εἶχε δίκαιον ὁ κ. Δηλιγιάννης νὰ περικόψῃ στὸν ἐφετεινὸν προϋπολογισμόν του τὸ κονδύλιον τῶν Δημίων. Ὅσον λειτουργεῖ ὁ τροχιόδρομος, λαιμητόμος καὶ δήμιοι εἶνε ὅλως περιττοί. Οἱ καταδικαζόμενοι εἰς θάνατον ἠμποροῦν ἀξιόλογα νὰ ὑποχρεοῦνται νὰ κάνουν ἕνα περίπατον ἀπὸ τοὺς δρόμους ποῦ περνάει τὸ τράμ καὶ ἡ ἀπόφασις τοῦ Κακουργιοδικείου θὰ ἐκτελεῖται αὐθωρεὶ καὶ ἀνεξόδως.

* * *

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

Η ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΤΟΥ ΩΔΕΙΟΥ

Φίλτατε «Νουμᾶ»

Ἴσια στὸ θέμα, κατὰ τὸ σύστημά σου.

Ὅταν εἶδα μιὰ μέρα κάποια δήλωσι τοῦ Ὠδείου προσκαλοῦσαν τοὺς βουλομένους κτλ. καὶ ὅταν ἐδιάβασα μὲ παχέα στοιχεῖα εἰς τὴν τελευταίαν ὥραν ἑσπερινοῦ φύλλου τὴν Ὀδύσσειαν ποῦ χρειάσθηκε γιὰ νὰ μᾶς κοπιάσῃ ἐδῶ ὁ κ. Τρουφφιέ, ἀφοῦ προηγουμένως χάρις εἰς τὰς παρακλήσεις τοῦ ἐν Παρισίοις πρεσβευτοῦ μας ἐνέδωκεν ὁ ἀνένδοτος Κλαρετὶ νὰ χορηγήσῃ δίμηνον κανονικὴν ἀπουσίας ἄδειαν εἰς τὸν ἀξιότιμον ἑταῖρον τῆς Βαλλικῆς Κωμῳδίας, ὅταν τέλος πάντων εἶδα κι' ἄκουσα ὅλον αὐτὸν τὸν θόρυβον καὶ τὴν διαφήμισιν, εἶπα κ' ἐγὼ σὰν ἄνθρωπος ποῦ ἀγαπᾷ τὸ καλόν:

— «Νά! ἐπὶ τέλους! Κάτι θα βγῇ ἀπ' αὐτὸ τὸ σούσουρο!»

Ποῦ ὅμως να μοῦ περάσῃ ἀπὸ τὸν νοῦ πῶς — ὅπως τοὐλάχιστον τώρα τελευταῖα ἔδειξαν τὰ πράγματα — ὅλος ὁ καυγᾶς δὲν ἦτανε πειὰ γιὰ τὸ πάπλωμα ἀλλὰ γιὰ ἕνα voyage d'agrément—ψυχαγωγικὸ ταξεῖδι, σὰν νὰ ποῦμε, τὸν κ. Τρουφφιὲ εἰς τὴν κλασσικὴν χώραν τῶν νεωτέρων Ἀβδήρων.

Τὸ Ὠδεῖον συνέστησε Δραματικὴν Σχολήν.

Δὲν εἶνε ἀλήθεια·

Διότι διὰ νὰ συστηθῇ Δραμ. Σχολὴ χρειάζονται πρῶτα καθηγηταὶ καὶ ὕστερα ταὐτοχρόνως σχεδὸν μαθήτριαι καὶ μαθηταί. Εἰς τὴν Σχολὴν ὅμως τοῦ Ὠδείου λείπουν καὶ οἱ δύο.

Ἀ. νοιώθω ἐγώ, νοιώθω ἐγώ... Σεῖς νοιώθετε... θυμώσατε, σεῖς... Κι' ἐμεῖς ἐνοιώσαμε μιὰ Ἀπριλιάτικη ἡμέρα, ὅταν ἡ καρδιά μας ἦτανε μιὰ βρύση χαρᾶς, ὅλη τὴ δύναμί μας νὰ μᾶς φύγῃ ξαφνικά, νὰ ἐξαφανισθῇ νὰ χαθῇ ἀνάμεσα στοὺς ὁρίζοντας, σὰν ἕνας ὑπέρτατος ἀτμὸς καὶ νὰ μᾶς ἀφήσῃ σὲ μιὰ γύμνια ποῦ ἔμοιαζε σὲ μαρασμὸ θανάτου· καὶ νά, ἔξαφνα, νὰ μᾶς ξαναγυρίζῃ ἀπὸ τοὺς ὁρίζοντας ὅλους σὰν μιὰ λεγεῶνα καταιγίδων, γεμάτη ἀπὸ χίλιες νέες ἐνέργειες, θερμὴ ἀπὸ ὅλα τὰ πνεύματα τῆς ἀνοίξεως, δυνατὴ ἀπὸ ὅλες τὶς ἀρετὲς τῆς γῆς, ἀστραφτερὴ καὶ βροντερὴ στὸν οὐρανὸ ποῦ δὲν ἀρκοῦσε νὰ τὴ χωρέσῃ· καὶ ἡ ψυχή μας, λαμβάνοντάς την νὰ διαστελλῇ πέραν τῶν ἀνθρωπίνων ὁρίων, καὶ κάθε σκέψις μας νὰ ἀλλάξῃ σὲ μιὰ ἁγνὴ ὀμορφιά, καὶ τὸ κάθε πλειὸ ὑπερήφανό μας ὄνειρο νὰ βάλῃ σὲ πειρασμὸ τὴ θέλησί μας σὰν γιὰ νὰ κάμῃ ἕνα θαῦμα χωρὶς καμμιὰ προσπάθεια....

Ἀ. νοιώθω ἐγώ... Ἔτσι εἶνε, ἔτσι εἶνε... Ὅταν μοῦ παρουσιάσθη ἐμπρός μου, ἐφαίνετο σὰν νὰ ἤρχετο ἀπὸ μακρυά, ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ δάση καὶ τὶς ἀκροθαλασσιὲς γιὰ νὰ ἐκτελέσῃ ἕνα θαῦμα... Ποῖον; Ποιὸ θαῦμα; Τί θέλει; Τί γυρεύει; Ὁ ἴδιος ἴσως δὲν τὸ ξέρει. Βέβαια αὐτὴ εἶνε γιὰ ἐκεῖνον ἄγγιχτη, ἄφθαστη, πίσω ἀπ' ἐκεῖνο τὸ αἱματοβαμμένο πέπλο... Ἀλλὰ φαίνεται ὅτι δὲν εἰμπορεῖ πλειὰ νὰ ζήσῃ χωρὶς νὰ τὴν ξαναϊδῇ, ἔστω καὶ γιὰ μιὰ στιγμή. Καὶ θὰ τὴν ξαναϊδῇ καὶ τίποτε δὲν θὰ κατορθωθῇ, καὶ ὅλη ἡ ἀπέραντη ἐκείνη καὶ ὁρμητικὴ δύναμις θὰ διαλυθῇ σὰν μιὰ σταγόνα.

ΘΕΟΔΟΤΗ (μὲ πόνον). Τίποτε δὲν θὰ κατορθωθῇ! Καὶ ἡ ἐλπίδα ποῦ ἐπρόβαλλεν;

Ὁ ΓΙΑΤΡΟΣ. Ἂς περιμένουμε... Εἶνε μιὰ τρομακτικὴ ὥρα καὶ ἁγία, Θεοδότη. Θὰ εἶνε ἐκεῖνος ἀπέναντί της, μὲ τὴ κρυφή του ἀγάπη πλασμένη ἀπὸ δάκρυα, σιγὴ καὶ μανία· καὶ θὰ τὴν ἰδῇ καθαγιασμένη ἀπὸ τὸ ἀδελφικὸ αἷμα, ἀνυψωμένη σ' ἕνα μυστήριο σκοτεινότερο ἐκείνου τοῦ θανάτου· καὶ θὰ καταθέσῃ στὰ πόδια της, μὲ θρησκευτικὴ κατάνυξι, σὰν ἕνα θεῖο τάμα, τὸν ἔρωτά του ἐκεῖνο ἢ ἐκεῖνο τὸ ὄνειρό του... Κι' ἐκείνη θὰ τοῦ 'πῇ κανένα γλυκὸ λόγο καὶ παιδικό... Καὶ θὰ νομίζῃ ἐκεῖνος ὅτι θὰ τοῦ μακραίνεται ἡ ζωὴ ἐνῷ θὰ τὴν ἀκούῃ...

ΘΕΟΔΟΤΗ (καταστενοχωρημένη ἀπὸ τὴν ἀδημονίαν). Ἀλλ' ἂν ἔξαφνα ἔβγαινεν ἀπὸ τὴν τρέλλα της; Ἂν ἐγίνετο τὸ θαῦμα; Τότε;

Ο ΓΙΑΤΡΟΣ. Τότε; Ἴσως δὲν θὰ εἰμποροῦσε πλειὰ νὰ ζήσῃ. Ἴσως κι' οἱ δύο δὲν θὰ εἰμποροῦσαν πλειὰ νὰ ζήσουν...

ΘΕΟΔΟΤΗ. Τὸ ἄλογό του ἐχλιμίντρισε, στὸ δάσος.

(Ἡ φωνὴ τοῦ Παμφίλου ποῦ τραγουδεῖ, ἀπὸ τὸ βάθος τοῦ κήπου.

Γιὰ ἕνα της λογάκι
Ποῦ θὰ μοῦ πῇ κρυφὰ
Τοῦ πόνου τὸ φαρμάκι
Θὰ φύγῃ ἀπ' τὴν καρδιά,
Γιὰ ἕνα στεφανάκι!

Ὁ ΓΙΑΤΡΟΣ. Ἴσως θὰ ξύπνησεν ἐκείνη!

ΘΕΟΔΟΤΗ (πηγαίνει πρὸς τὴν θύραν καὶ ὁμιλεῖ μὲ χαμηλὴν φωνήν). Εἶνε στὴν ἄκρη τῆς σκάλας. Κατεβαίνει.

(Τὸ τραγοῦδι τοῦ Παμφίλου γίνεται ἀργὸν στὸ τέλος καὶ σβύνεται μέσα στοὺς φράκτας τῶν κυπαρίσσων.

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

Φαίνεται στὸ κατῶφλι ἡ Τρελλή, ντυμένη μ' ἕνα ἐλαφρούφαντο πράσινο φόρεμα. Προχωρεῖ μ' ἕνα κρυφὸ βῆμα καὶ μειδιᾷ μ' ἕνα μικρὸ καὶ ἄσβυστο χαμόγελο.)

Ἡ ΤΡΕΛΛΗ. Γιὰ ἕνα στεφανάκι!

(Προχωρεῖ πρὸς τὸν γιατρόν, ἐνῷ μειδιᾷ πάντα σιγανὰ μὲ ἁπλωμένα τὰ χέρια. Ἡ Θεοδότη τραβιέται ἀπὸ κοντά τους, κι' ὕστερα χάνεται ὀπίσω ἀπὸ τὴ θύρα.

(Ἀκούσατε, γιατρέ; Ἀκούσατε τοῦ Παμφίλου τὸ τραγοῦδι;

Γιὰ ἕνα της λογάκι
Ποῦ θὰ μοῦ 'πῇ κρυφὰ
Τοῦ πόνου τὸ φαρμάκι
Θὰ φύγῃ ἀπ' τὴν καρδιά,
Γιὰ ἕνα στεφανάκι!

Ἀκούσατε; Γλυκὸ εἶνε τὸ τραγοῦδι, γιατρέ μου, ἀλλά...

(Ἀκολουθεῖ)